

تعیین اندازه قطر نرمال مجرای کلدوک و ورید پورت بوسیله سونوگرافی در جامعه دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی زنجان

دکتر عیسی حمدی پور - دکتر سید عبدالله ابوترابی (متخصصین رادیولوژی)

خلاصه

در این مطالعه ۲۰۰ نفر (۱۰۰ نفر مذکر و ۱۰۰ نفر مؤنث) از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان زنجان، در طیف سنی ۲۰ تا ۳۰ سال بطور تصادفی انتخاب و تحت مطالعه قرار گرفتند. میانگین قطر مجرای کلدوک در جامعه مورد مطالعه ۲/۹ میلی متر و طیف آن از حداقل ۲ میلی متر تا حداکثر ۴ میلی متر متغیر بود. میانگین قطر ورید پورت در جامعه مورد مطالعه ۹/۹ میلی متر و طیف آن از حداقل ۷ میلی متر تا حداکثر ۱۲ میلی متر متغیر است.

واژه‌های کلیدی: ایران، زنجان، دانشگاه علوم پزشکی، جامعه دانشجویی، قطر نرمال مجرای کلدوک، ورید پورت.

مقدمه:

تا ۳۰ سال از جامعه دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی زنجان به طور تصادفی انتخاب و تحت مطالعه قرار گرفتند. ابزار مطالعه دستگاه سونوگرافی آلوکابپروب ۳/۵ مگاهرتز بود و زمان پژوهش از آذر ماه سال ۱۳۷۴ لغایت خرداد ماه ۱۳۷۵ بوده است.

نتایج

بر اساس نتایج بدست آمده از این بررسی، میانگین قطر مجرای کلدوک آقایان ۳ میلی متر و خانمها ۲/۸ میلی متر است و میانگین قطر مجرای کلدوک در کل جامعه (مؤنث + مذکر) ۲/۹ میلی متر بود و طیف آن از حداقل ۲ میلی متر تا حداکثر ۴ میلی متر متغیر می باشد.

میانگین قطر ورید پورت در آقایان ۱۰/۴ میلی متر و در خانمها ۹/۳ میلی متر است و میانگین قطر ورید پورت در کل جامعه (مؤنث و مذکر) ۹/۹ میلی متر بود و طیف آن از حداقل ۷ میلی متر تا حداکثر ۱۲ میلی متر متغیر است. لازم به توضیح است که دقت ارقام

همانطور که میدانیم آناتومی یکی از پایه‌های مهم علم طب بوده و در بررسی‌های تشخیصی نیاز به دانستن آناتومی دقیق و اندازه ارگانهای مختلف می باشد. در کشور ما ارقام و آمارهای آناتومیک موجود، اکثراً خارجی بوده و قضاوتها و تصمیمات ما بر اساس آنهاست و طبیعی است که در این حالت احتمال خطا بیشتر می باشد. بنابراین بسیار بجا خواهد بود که در این مورد مطالعات گسترده‌تری در داخل کشور انجام گیرد، تا کمکی به کاهش خطاهای تشخیصی، خودکفایی علمی باشد، چراکه با امکانات موجود در داخل کشور ب راحتی میتوان بررسی‌های آناتومیک دقیق اعضاء و ارگانهای مختلف را انجام داد. لذا ما نیز بر آن شدیم مطالعه‌ای هر چند کوچک در این زمینه داشته باشیم.

روش مطالعه

این تحقیق مطالعه‌ای است آینده‌نگر، که در آن ۱۰۰ مورد مذکر و ۱۰۰ مورد مؤنث در طیف سنی ۲۰

بدست آمده بر اساس محاسبات آماری بیش از ۹۵٪ طبیعی تلقی می‌کنند (البته مطالعه ما در گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال بوده و در کتب خارجی به گروههای سنی اشاره نشده است).

بحث و بررسی

در این بررسی میانگین قطر ورید پورت در کل جامعه مورد مطالعه ۹/۸۶ میلی متر می‌باشد و در کتاب جراحی شوارتز میانگین قطر ورید پورت در افراد نرمال ۸ میلی متر ذکر شده است. مقایسه دو رقم فوق نشان می‌دهد که بطور متوسط قطر ورید پورت در جامعه مورد مطالعه ۱/۸۶ میلی متر بیشتر است. با دقت ۹۵٪ و با استفاده از روابط آماری زیر ((۵-۱)(۵-۲)) معلوم می‌شود که اختلاف موجود یک اختلاف معنی دار است و تصادفی نمی‌باشد.

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{sp^2(1/n_1 + 1/n_2)}} \quad \text{رابطه شماره (۵-۱)}$$

رابطه شماره (۵-۲)

$$sp^2 = \frac{(n_1-1)s_1^2 + (n_2-1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$p < 0.001 \quad t = 21.6$$

در این مطالعه میانگین قطر ورید پورت در آقایان ۱۰/۴۲ میلی متر با انحراف معیار ۱/۰۶ و در خانمها ۹/۳ میلی متر با انحراف معیار ۱/۱۴ می‌باشد. با فرض یکسان بودن واریانس‌ها و با استفاده از روابط ((۵-۱) و ((۵-۲) نتایج $t = 7.46$ و $p < 0.001$ بدست می‌آید که نشان می‌دهد با دقت ۹۵٪ اختلاف موجود یک اختلاف معنی دار بوده و تصادفی نیست.

منابع و مأخذ

در ارتباط با قطر نرمال کلدوک در بعضی کتب خارجی بدون ذکر گروه سنی خاص، رقم بالاتر از رقم بدست آمده در مطالعه ما ذکر شده است. از طرفی کتاب مرجع سونوگرافی روماک، اندازه نرمال قطر کلدوک را بصورت یک قانون (Rule of Thumb) بیان کرد. و آن اینکه در ۲۰ سالگی قطر کلدوک ۲ میلی متر بعد از ۲۰ سالگی به ازای هر ۱۰ سال افزایش سن، ۱ میلی متر به قطر کلدوک اضافه می‌شود، بعبارت دیگر در ۲۰ سالگی قطر نرمال کلدوک را ۲ میلی متر، ۳۰ سالگی ۳ میلی متر، ۴۰ سالگی ۴ میلی متر و در ۵۰ سالگی ۵ میلی متر و الی آخر... قید کرده است. بر طبق مطالعه ما قانون فوق در گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال تا حد زیادی صادق است ولی جهت اثبات یا رد قانون فوق در جامعه خودمان باید این مطالعه در گروههای سنی دیگر نیز انجام گیرد. در مورد قطر ورید پورت، نتایج بدست آمده در مطالعه ما مختصری با آمارهای خارجی فرق می‌کند ولی باید به این نکته مهم اشاره کرد که قطر ورید پورت در مطالعه ما حداکثر ۱۲ میلی متر بوده و در اکثر کتب خارجی قطر ورید پورت بیش از ۱۲ میلی متر را غیر

۱- دکتر الهی - بهرام، آناتومی تنه - چاپ ۱۳۶۶.

2. Atlas of ultrasound Anatomy. Normal Anatomy as the basis of sonographic diagnosis werner swobodnik. martin.H. Jense.A, Ralt. B. 1991.

3. Roger c. Sanders. clinical sonography 1991. 2 th. edition.

4.Carol M.Rumack. Diagnostic ultrasound 1997 volume one